

Duitsland in 2024

Achtergrond - 10 januari 2024 - Auteurs: Lynn Stroo, Marja Verburg

Terwijl de regering-Scholz worstelt met grote problemen, kunnen volwassenen vanaf dit voorjaar in Duitsland waarschijnlijk legaal joints roken. In de zomer organiseren de Duitsers het EK voetbal voor mannen en in het najaar lijkt de AfD de grote winnaar te worden bij de verkiezingen in drie Oost-Duitse deelstaten. Een vooruitblik op Duitsland in 2024.

Politiek en maatschappij

De regering van kanselier Olaf Scholz (SPD) begint het jaar met veel problemen. Weliswaar is de [omstreden verwarmingswet](#) in werking getreden - na veel geruzie vorig jaar en in afgezwakte vorm. Maar er is nog geen begroting vastgesteld, omdat het [Constitutioneel Hof](#) in november bepaalde dat de manier waarop de bondsregering haar beleid financierde ongrondwettelijk was. Daardoor zit Duitsland met een miljardentekort voor 2024 en moet de regering flink bezuinigen. Het jaar begon met [boerenprotesten](#) tegen de bezuinigingsplannen.

Door de begrotingsproblemen is een nieuw debat opgelaaid over de *Schuldenbremse*, de schuldenrem. De Duitse grondwet bepaalt dat de bondsregering voor een evenwichtige begroting moet zorgen. Schulden maken mag alleen in uitzonderingsgevallen - de coronacrisis bijvoorbeeld. Dat maakt het begrotingsbeleid erg ingewikkeld. Meerdere partijen willen dat er soepeler met de schuldenrem kan worden omgegaan of dat die helemaal wordt afgeschaft.

De bezuinigingen zijn niet het enige probleem van de kwakkelende stoplichtcoalitie van SPD, Groenen en FDP. Vorig najaar voerde ze een [strenger migratiebeleid](#) in, maar veel steden in Duitsland worstelen nog steeds met de opvang van asielzoekers. Ook dat thema zal de bondsregering parten blijven spelen. Internationaal moet Duitsland zijn leidende rol in de EU en als een van de [grootste militaire ondersteuners van Oekraïne](#) waar blijven maken. Zeker als komend najaar de verkiezingen in de VS een wisseling van de wacht betekenen, moeten Europa en Duitsland nog meer bereid zijn [zelfstandig te op te treden](#) in Oekraïne en in de oorlog tussen Israël en Hamas.

Opvallend in 2024: in het voorjaar moet cannabis in Duitsland worden gelegaliseerd. Dit voornemen van de bondsregering bleek niet makkelijk uit te

voeren, onder meer omdat het aan strenge Europese regels moet voldoen. Maar de hoop van de regeringspartijen is dat de Bondsdag met [de wet](#) instemt en dat volwassenen in Duitsland dan dit jaar legaal joints kunnen roken.

Duitsland worstelt al jaren met digitalisering. Ook als de Duitsers daarin vooruitgang boeken, zie je toch hoe ver ze soms achterlopen. Per 1 januari moeten artsen [medicijnen digitaal kunnen voorschrijven](#). Tot nu toe vulden ze vaak papieren formulieren in. Al waren er wel digitale middelen: zo konden patiënten een QR-code printen en die in papiervorm bij hun apotheek inleveren. Maar dat hoeft nu niet meer.

Verkiezingen

Inwoners van Berlijn moeten op 11 februari [opnieuw naar de stembus](#). Bij de Bondsdagverkiezingen van 2021 ging in de Duitse hoofdstad zoveel mis - onder meer met de stembiljetten - dat de uitslag in een groot aantal kiesdistricten ongeldig is verklaard. Vorig jaar werden de [deelstaatverkiezingen in Berlijn](#) ook al overgedaan. Naar verwachting leiden de nieuwe verkiezingen niet tot grote veranderingen in de Bondsdag en houdt de regering-Scholz gewoon haar meerderheid.

Historische data:

1924: Met het Dawes-plan beginnen 100 jaar geleden de '[gouden jaren](#)' van de Weimarrepubliek

1944: op 20 juli is het 80 jaar geleden dat generaal [Von Stauffenberg](#) een aanslag op Hitler pleegde

1949: op 23 mei viert Duitsland de [75e verjaardag van de grondwet](#) en van de oprichting van de [BRD](#). De [DDR](#) werd op 7 oktober 1949 opgericht

1989: op 9 november is het 35 jaar geleden dat de [Berlijnse Muur](#) viel

De verkiezingen voor het Europees Parlement vinden in Duitsland op zondag 9 juni plaats. [Duitsland heeft 96 zetels](#) in het straks 720 zetels tellende Europees Parlement. Naar verwachting tonen de verkiezingen een [ruk naar rechts](#) in de EU. Duitsers waren tot voor kort behoorlijk positief over Europa, maar de scepsis is ook bij hen gegroeid. Nog slechts een kwart van de Duitsers vindt dat Duitsland vooral voordelen ondervindt van het EU-lidmaatschap, blijkt uit een [peiling van 2023](#). Dat is bijna 20 procent minder dan bij de [vorige Europese verkiezingen](#) in 2019.

Samenwerking met de rechts-radicalen AfD is voor de andere Duitse politieke partijen uit den boze. Maar de vraag is of deze zogenoemde *Brandmauer nach*

rechts - het cordon sanitaire - dit jaar stand houdt. Op 1 september gaan de inwoners van Saksen en Thüringen naar de stembus en op 22 september die van Brandenburg. In [alle drie de Oost-Duitse deelstaten](#) laat de AfD in de [peilingen](#) de andere partijen ver achter zich. Een coalitie vormen zonder de AfD lijkt daarom steeds moeilijker. De AfD wordt door de binnenlandse veiligheidsdienst Verfassungsschutz [in de gaten gehouden](#). De dienst ziet de partij als een gevaar voor de democratie, onder meer omdat ze vreemdelingenhaat en anti-democratische standpunten propageert.

Nederland-Duitsland

Onder het motto 'Alles außer flach!' ('alles behalve vlak') is Nederland samen met Vlaanderen van 21 tot 24 maart [gastland op de Leipziger Buchmesse](#). Op de bekende boekenbeurs met veel internationale exposanten gaan auteurs en kunstenaars uit de 'lage landen' in gesprek met hun Duitse collega's en het publiek over de grote thema's van deze tijd: de klimaatcrisis, overconsumptie, vluchtelingen en oorlog in Europa. Voor Nederlandse schrijvers is de Leipziger Buchmesse een uitgelezen kans hun literaire werk in de Duitse spotlights te zetten.

Sport

Duitsland is deze zomer gastland van het [EK voetbal voor mannen](#). De eerste wedstrijd wordt op 14 juni afgetrapt, de finale wordt precies een maand later gespeeld in het Olympiastadion in Berlijn. De duels daartussen vinden in tien verschillende steden plaats, waaronder München, Leipzig en Düsseldorf. De *Mannschaft* is als thuisland direct voor het toernooi geplaatst en neemt het in de poulefase op tegen Schotland, Hongarije en Zwitserland. De resultaten van het Duitse elftal vielen de afgelopen jaren tegen. De laatste grote prestatie van de Duitse mannen was [in 2014](#), toen ze het WK wonnen. Het EK voetbal werd één keer eerder door Duitsland georganiseerd, in 1988. Nederland werd toen kampioen.

Een trauma voor menig Nederlandse supporter was de [WK-finale van 1974](#), toen het juist Duitsland was die Oranje versloeg. Het duel, dit jaar precies 50 jaar geleden, staat bij veel voetballiefhebbers in het geheugen gegrift. In een bloedstollende finale in München wist het Duitse team met 2-1 de kampioenstitel te pakken. Een grote tegenslag voor Oranje, dat juist tijdens het toernooi met mooi voetbal indruk had weten te maken.

Herdenkingen

Op 22 april is het precies 300 jaar geleden dat Immanuel Kant werd geboren, een van Duitslands grootste filosofen. In zijn meest bekende werk 'Kritik der reinen Vernunft' (1781) stelde hij universele principes van het denken te hebben ontdekt. Op verschillende manieren wordt dit jaar stilgestaan bij Kants 300ste geboortedag. Kant raakte recent in opspraak vanwege passages in zijn werk die racistisch zouden zijn. In de Bundeskunsthalle in Bonn is [een tentoonstelling](#) aan hem gewijd, die expliciet gericht is op jongeren en mensen zonder filosofische voorkennis. Met VR-brillen kunnen bezoekers afreizen naar Königsberg, de stad waar Kant zijn leven lang woonde, en een kijkje nemen in de denkwereld van de filosoof. Te zien tot 17 maart 2024.

Franz Kafka stierf op 3 juni 1924, dit jaar 100 jaar geleden. De wereldberoemde Duitstalige joodse schrijver, die een groot deel van zijn leven in Praag woonde, is onder meer bekend van zijn werken 'Het proces' en 'De gedaanteverwisseling'. Het [culturele project 'Kafka 2024'](#) eert zijn werk en leven met tentoonstellingen, theatervoorstellingen, films en lezingen in Duitsland en Tsjechië. Het Goethe Instituut in Praag komt met een Kafka-videogame en het Duitse literatuurmuseum in Marbach wijdt vanaf 12 mei een expositie aan de schrijver.

Het schilderij 'De wandelaar boven de nevelen' (1817), met een man die uitkijkt over een nevelig berglandschap, is waarschijnlijk het meest iconische beeld van schilder Caspar David Friedrich (1774-1840). Dit jaar wordt zijn 250ste geboortjaar gevierd met een grote [overzichtstentoonstelling](#) in de Kunsthalle in Hamburg. De expositie, met ruim 60 schilderijen en 100 tekeningen, draait om de relatie tussen mens en natuur in Friedrichs werk. Te zien tot en met 1 april 2024.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/57919/duitsland-in-2024>